

Bakgrunn for enerettssystemet – kollektivtransportforordningen

Anne-Lise Junge Jensen
Oslo 9. januar 2023

Løyveordninger og behovsprøving

- Samferdselsloven av 1947: løyveordninger og behovsprøving
- Oppheving av løyveordninger på 1980-tallet og senere
  - Hotellvognløyve, ambulanseløyve, løyve for godstransport med fartøy mv.
  - Selskapsvognløyve, løyve for transport av funksjonshemmede (2020)
- Oppheving av behovsprøving for flere løyveordninger
  - Godstransport i og utenfor rute (1980-tallet)
  - Turvognløyve - persontransport utenfor rute med buss (1994)
  - Persontransport i rute for ruter over 80 km og flybussruter
- Drosjeløyve og behovsprøving
  - Næringslovutvalgets rapport 1995 – høring
  - Ot. Prp. 74 (2001-2002): ny yrkestransportlov
  - ECON-utredning 2002
  - Høring om oppheving av behovsprøvingen i 2004

Forslag om å oppheve behovsprøving av drosjeløyver i 2019

- Politisk vilje til å oppheve behovsprøvingen
- Bekymring:
  - Markedet vil ikke gi tilstrekkelig tilbud alle steder og til alle tider
  - Særlig i distriktene, hvor kontraktmarkedet utgjør opptil 90 % av all drosjetransport.
  - Ikke tilstrekkelig etterspørsel til at markedet alene vil sikre tilbudet i enkeltturmarkedet:
- Mulige tiltak
  - Kjøp av tjenester i enkeltturmarkedet
  - Annet?
  - Viktig å sikre samsvar med EØS-retten

EØS-konforme ordninger - kollektivtransportforordningen

- Forordningen skisserer hvordan myndighetene kan gripe inn for å sikre kollektivtjenester av allmenn betydning som blant annet er hyppigere, sikrere, av bedre kvalitet eller billigere enn markedet ville tilbudt på kommersielt grunnlag.
- Forordningen fastsetter hvordan myndighetene kan kompensere for plikt til offentlig tjeneste.
- **Utgangspunkt:** Opp til ansvarlige myndigheter å definere ønsket transportstandard.

Generelle prinsipper

- Kompensasjon kan gis gjennom godtgjøring (kjøp) eller enerett.
- Kompensasjon skal fastsettes i kontrakt
  - Tydelig definert plikt til offentlig tjeneste og geografisk område
  - På forhånd fastsette hvilke parameter kompensasjon beregnes ut i fra (på en måte som hindre for høy godtgjøring)
- Kontrakten skal være tidsbegrenset
- Prosessen for tildeling av kontrakt skal være åpen for alle, rettferdig og basert på gjennomsiktighet og ikke-diskriminering.

Kompensasjon for å tilby drosjetjenester

- Fylkeskommunene kan tildele godtgjøring eller enerett til en eller flere løyvehavere for å utføre drosjetjenester - etter en vurdering av om det er nødvendig for å sikre et tilfredsstillende tilbud (opp til ansvarlige myndigheter).
- Godtgjøring/enerett tildeles for en begrenset periode på opptil 5 år.
- Godtgjøring/enerett skal fastsettes i kontrakt og tildeles etter åpne prosesser (tydelig nok i regelverket?)